

AREIZAGA-KALEBARREN UHOLDEEN PLAZA ZENEOA

·Erreportajea: Mikel Hurtado ·Zuek bai jakin!: Jose Luis Retes ·Elkarrizketa: Oihane Zabaleta ·Izerdi patsetan: Beñat Urtzelai ·Boteprontoan: Jesus Aranburu

Otamotz

Herri Aldizkaria

2011ko

uztaila

169. alea

construcciones
mendiola

Labeaga, 7 URRETXU

Tlf: 943 72 05 11

Fax: 943 72 44 10

E-mail: mendiola@cmendiola.com

www.cmendiola.com

Etxebizitzen eraikuntza

Industria pabilioiak

Urbanizazio lanak

KANPO-KONTRATAZIO BIDEZKO PREBENTZIO ZERBITZUA

**GURE LANAK
PREBENTZIOA
DU HELBURU**

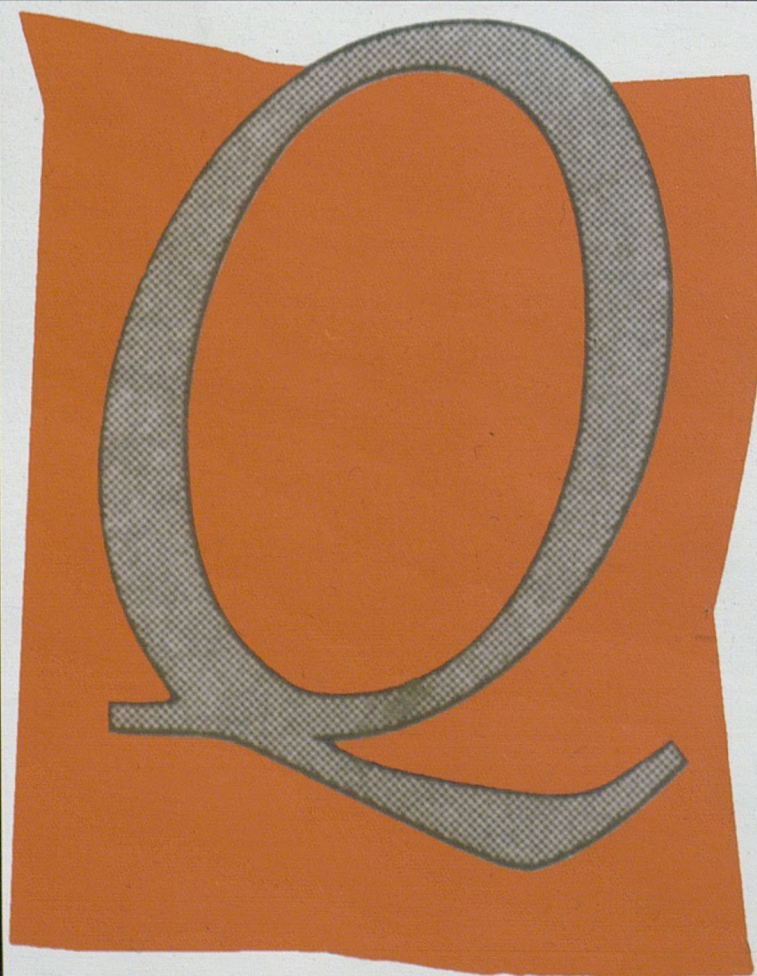

KALITATEZKO ZERBITZU ERAGINKORRA
GERTUTASUNA, BIZKORTASUNA ETA BEZEROARI ARRETA

Argixao industrialdea, 55 pabiloia - 20700 ZUMARRAGA (Gipuzkoa)

☎ 943 72 41 00

e-mail: administracion1@premank.com

**IRNASA
EURO, S.L.**

AHOLKULARITZA ETA KALITATE,
INGURUMEN ETA
LAN-ARRISKUEN ARLOKO
SISTEMAK

Argixao industrialdea, 55 pabiloia
☎ 943 72 41 00 - Fax: 943 72 49 09
e-mail: irnasa@facilnet.net
ZUMARRAGA

Argitaratzailea: Goierriko Hedabideak. Labeaga 12, Urretxu. 943 72 34 08 **Koordinatzailea:** Asier Zaldúa **Erredakzio kontseilua:** Alex Areizaga, Aintzane Arizmendiarrjeta, Jonmikel Intsausti, Sebas Iturriotz, Jon Ormazabal, Amaia Pildain, Igor Susaeta eta Asier Zaldúa **Azaleko argazkia:** Pako Vierbücher **Diseinua:** Ane Miren Ormazabal **Euskara zuzentzailea:** Marian Toledo **Banaketa:** Etxeraino **Publizitatea:** Mikel - 647 319 775 **Inprimategia:** GOI DESIGN **Lege Gordailua:** SS-742/96 **ISSN:** 1136-7318 **Otamotz** aldizkariak ez du bere gain hartzen adierazitako esanen eta iritzien erantzunkizunik

aurkibidea

04	Hilabete honetako gaia
Areizaga-Kalebarren uholdeen plaza zenekoa
10	Erreportajea
Euskal txorien Pavarotti Urretxun bizi da
12	Komikia / Egurra partitzen
13	Zenbat buru, hainbat aburu
Zer egiten duzu oporretan?
Zeintzuk izan dira zure bizitzako oporrik onenak?
14	Bota bertsoa! / Iritziz iritzi
15	Gure gomendioa
16	Klik eta klik
ZUGA: Gaztetxeko kontzertuak
18	Zuek bai jakin!
Jose Luis Retes
22	Elkarrizketa
Oihane Zabaleta, Urretxuko emakumezko lehenengo alkatea
26	Izerdi patsetan
Beñat Urtzelai
28	Gure aholkuak
29	Argazki zaharra
30	Boteprontoan
Jesus Aranburu <i>Euskodisko</i>

Aldizkari honek Eusko Jaurilaritzako Kultura Saila eta Hizkuntza Politikarako Sailordetzak, Gipuzkoako Foru Aldundiko Kultura eta Euskara Departamenduak, Urretxuko Udalak eta Zumarragako Udalak emandako diru laguntza jaso du. Bestalde, Otamotz Tokikom ekimeneko kide da.

Areizaga-Kalebarren uholdeen plaza zenekoa

‘Potros’ plaza batzuentzat, ‘piruloaren’ plaza besteentzat, garai batean Areizaga-Kalebarren ‘uholdeen plaza’ zen. Bere azpian bi begiko zubi zaharra zegoen eta Urola ibaia hazita zetorren bakoitzean tapoia sortzen zen. Handik gutxira, ura bere bidetik irten eta inguruko denda eta atarietan sartzen zen. 90eko hamarkada hasieran arazoa konpondu zuen obra egin zen.

Uholdeei eta Areizaga-Kalebarren plaza-ko obrari buruz hitz egiteko horiek gertutik ezagutu zituzten lau lagunekin hitz egin dugu: bere bizitzan hamaika uholde pairatu dituen Mikel eta Joseba Urdangarin Soraluze kaleko merkatariekin, obra bideoan grabatu zuen Mariano Garcia Areizaga kaleko bizilagunarekin, Jose Julian Irizar Zumarragako alkate ohiarekin eta obran lan egin zuen Toribio Kerejetarekin.

Areizaga-Kalebarren plazako obra egin zuten arte Urola ibaiak sarritan gainezka egiten zuen eta ura makina bat aldiz sartu zen Urdangarindarren lokalean. Mikelek ezagutu zuen lehen uholdea 1940koa izan zen. Zortzi urte besterik ez zituen eta garbiketa lanetan lagundu behar izan zuen. Beldurgarriena, berriz, 1953koa izan zen: urak metro eta erdiko altuera hartu zuen denda barruan. Erreka aldetik zein Soraluze kaletik sartu zen.

Mikel bizitza galtzeko zorian izan zen: leiho bat ixtera joan zenean zer edo zer erori zitzaion hanka gainera, baina ez zion garrantzirik eman. Ahal zuen jenero guztia ateratzen jarraitu zuen. Halako batean, zorabiatzen ari zela konturatu zen. Goiko solairura igo zen, etxera, eta orduan konturatu zen hankan jo ziona kristal bat zela eta sekulako zauria zuela. Zorionez ez zen odolustu eta ezta zorabiatu eta uretan ito ere. Zoilo Mendizabal praktikantea kalearen beste aldean bizi zen, baina ezin zuen kalea zeharkatu dena urez beteta zegoelako. Hanka alkoholarekin garbitzeko esan zien eta hala sendatu zuten.

Mikelek Iñaki Urdangarin Espainiako erregearen suhiaren aitona ere egun

Soraluze kalea urez gainezka eta bizilagunak lur jota.
Argazkia: Pako Vierbücher.

hartan susto itzela hartu zuela oroitzen du. “Nik istripua izan aurretik ura bera eramateko zorian izan zen. Kanalo bati helduta egon zen eta bere semeak eta

biok erreskatatu genuen”. Uholde hura izugarria izan zen eta ura plazaraino heldu zen. Ezkiotarra taberna dagoen tokian Urdangarindarrek arropa denda

Sorluze kaleko bizilagun bat bere etxetik irten ezinik. Argazkia: Pako Vierbücher.

zuten eta han ere kalteak jasan zituzten. Normala den bezala, Mikel Urdangarinek primeran gogoratzen du egun hura: 1953ko urriaren 14a. Behin data horrekin lotutako apustua jokatu zuen Politeña tabernako Inazio zenarekin. "Inaziok uholdea urriaren 15ean izan zela zioen eta nik 14an. Dirutza jokatzeko prest zegoen, baina nik ez niola dirurik kendu nahi esan nion: kafea, whisky kopa eta Montecristo purua jokatu genituen. Egun berean Urola ibaiak Zestean autobus bat eraman zuen eta errepede ondoan oroigarri bat dago. Biok autoa hartu eta hara joan ginen. Inaziok arra-

zoia nuela ikusi zuen eta apustua ordaindu zuen".

Zoritxarrez, Mikel Urdangarinek uholde- en inguruko hamaika istorio ditu. Lau urtean behin, gutxi gorabehera, ura dendan sartzen zitzaien. Bazekien Urola ibaiak gainezka noiz egingo zuen. Hala, behin autoa denda aurrean utzi zuen saltzaile bati beste nonbaitera eramateko esan zion. "Aurki ura dendara sartuko zela eta autoa hortik kentzeko esan nion. Ez zuen sinesten, baina azkenean kasu egin zidan. Zenbaitetan esan ote dit niri esker ez zuela autoa galdu!", gogoratu du.

Uholdeekin zituzten arazoak erreka- obra egitearekin batera bukatu ziren. "Jose Julian Irizar Zumarragako alkate zen garaian egin zen eta eskertzekoa da. Obra egin aurretik beldurrez bizi ginen: zubiak bi begi zituen eta horiek tapatzen zirenean, akabo. Lau urtez behin, gutxi gorabehera, ura dendara sartzen zen. Azken aldian amore emateko zorian izan ginen. Hala ezin zen bizi. Burua altxatzen hasten ginen bakoitzean berriro ura dendara sartzen zen. Zorionez, azkenean sekulako obra egin eta arazoa konpondu zen", azaldu du Josebak, Mikelen semeak.

Obra hori ondo ezagutzen duen inor bada hori Mariano Garcia da. Garcia Urretxuko Areizaga kalean bizi da, bertan denda izan zuen eta bere etxeko balkoitik plaza primeran ikusten da. Balkoian markak egin zituen bideokamera beti toki berean jartzeko eta obrak iraun zituen bi urte luzeetan egunero-egunero irudiak grabatu zituen.

Garai batean oso gustukoa zuen kamera. "Denbora nuen guztietan hartzen nuen, baina nire lanik handiena eta garrantzitsuena erreka estali zutenekoa da. Nire ustez obra hori Egiptoko Asuan presakoaren pare da: bata herri mailan eta bestea nazio mailan. Oso garrantzitsua izan zen Urretxu eta Zumarragarentzat. Lanek bi urte iraun

zuten eta egunero hartu nituen irudiak. Etxeko balkoian markak egin nituen tripodea beti toki berean jartzeko. Ikusgarria da habeak nola jarri zituzten", azaldu du.

Obrak merkatariei mesede itzela egin ziela gogoratzen du. Ez bakarrik uholdekin bukatu zuelako. "Nire denda herri erdian zegoen, baina trenbidea eta murrua zirela eta dendara heltzea zail samarra zen. Orain, berriz, toki pribilegiatua da. Gainera, han guraso asko ibiltzen da haurrekin".

Obra hura oso ondo oroitzen dutenetako bat Toribio Kerejeta zumarragarra da. Izan ere, obran lan egin zuen bere kamioiarekin. "Urretxu eta Zumarragan egin den lan garrantzitsuenetakoa da.

Beharrezkoa zen. Kalebarren azpian zubi bat zegoen eta bertan egur asko pilatzen zen. Gainera, garai hartan erreka ez zen egun bezainbeste garbitzen. Garbiketa behar zuen, urtetako lurra, harriak eta arbolak baitzeuden pilatuta. Guk metro pare bat jan genion behera errekarri eta zubi zaharra kentzea ere oso mesedegarria izan zen. Arazoa ez ziren begiak, baizik eta lurra zubitik gero eta gertuago zegoela. Zuloa ixteko zorian zegoen eta bizilagun eta dendariak urduri bizi ziren. Unanue taberna uholdeengatik itxi zen eta Politeina ere ixteko zorian izan zen".

Kerejetak hiru bat hilabete eman zituen Areizaga-Kalebarrenen lanean. "Guk dragatua egin genuen. Halako lanetara-

Bizilagunak urak Areizaga kalean utzitako adar eta zaborraren gainean.
Argazkia: Pako Vierbücher.

hilabete honetako gaia

ko enpresa oso trebatuak daude, baina Mariezkurrena bereziki ona da. Harribubetak (eskollerak) egiten batez ere. Ordu pila bat sartu zituzten eta lan oso serioa egin zuten. Obra bukatu zenetik inongo arazorik ez dela izan ikustea besterik ez dago”.

Lanek iraun zuten bitartean, ordea, arazoren bat edo beste izan zen. Kerejeta itota hiltzeko zorian izan zen. “Goiz batean, Kalebarrenen bertan, Etxaniz armategiaren parean, kamioia aparkatu eta jaitsi egin nintzen makinistari egun ona emateko. Nik hanka jarri nuen lekua azpitik urak janda zegoen eta uretara joan nintzen. Ez nekien igeri egiten! Eskerrak makinistak ikusi ninduen, bestela han geldituko nintzen”.

Beste langile batek ere sekulako sustoa

hartu zuela gogoratzen du. “Errekara erori zen eta urak eraman zuen. Hiltegi parean adar bati heldu zion eta han egon zen hondeatzailea heldu zen arte. Beste mutil bat palan igo zen eta hark atera zuen errekatik. Larri atera zuten. Garai hartan ez zen egungo segurtasun neurriekin lan egiten”.

Jose Julian Irizarrek ere ederki daki nola lan egiten zen urte haietan, 90eko hamarkada hasieran Zumarragako alkattea izan baitzen. Bera izan zen Areizaga-Kalebarreneko obra bultzatu zuenetako bat. Bera udaletxera heldu aurreko legealdi batean ere ibaian lan egin zela oroitzen du. “1983ko uholdeen ostean, Renferen presioak zirela eta, geltoki inguruan zer edo zer egin zen. Ez zen erabaki zuzena izan, tapoi han-

dia Kalebarrenen sortzen baitzen eta geltokiko arazoa konpondu ondoren ura are eta indartsuago heltzen baitzen”.

Hala, 1988ko uholdeen ondoren arazoa behin-betiko konpontzea erabaki zuten, baina konponbidea uste baino konplexuagoa eta garestiagoa zen: plaza altxatu eta bi begiko zubi zaharra botatzeari ez zen aski, erretena zuzendu behar zen eta malda handiagoa eman behar zitzaion. Horretarako hiltegia, tailer bat eta Tiffany's diskoteka mitikoa hartzen zuen eraikina bota behar ziren. Madrilgo enpresa batek irabazi zuen obra egiteko lehiaketa, baina ordainketa-etendura espedientea deklaratu zuen eta Mariezkurra enpresa nafarra izan zen azkenean lanez arduratu zena. Irizarrek nafarrak nahiago zituen, baina

Piedad, Kalebarren eta Soraluzeko bidegurutzea lokatzez gainezka. Argazkia: Gotzon Aranburu.

honek guztiak lanen hasiera atzeratu zuen eta inguruko bizilagunek beste uholde batzuk pairatu behar izan zituzten: 1992ko San Joan bezperakoak. Handik gutxira hasi ziren lanak. “Mariezkurrenak sekulako lana egin zuen. Alpe d'Huez mendateko harribetak ere eurek egin zituzten”, aipatu du Zumarragako alkate ohiak. Kerejetak aipatutako lan istripuez gain, beste gorabehera batzuk ere izan ziren. Irizarrek zubi zaharra lehenbailehen eraisteko agindua eman zuen Ondare Historikoko arduradunak beragatik gal-

Areizaga-Kalebarren

plaza 1994ko ekainaren

17an inauguratu zen: txis-

torra-jana eta

dantzaldia izan ziren

detu zutela jakin bezain pronto. Ez zuen atzerapen gehiagorik nahi.

Plaza 1994ko ekainaren 17an inauguratu zen. Ekitaldian bi herrietako alkateek parte hartu zuten: Irizarrek berak eta Ramon Arbizu urretxuarrak. Ondoren Mariezkurrenak eskainitako txistorra-jana eta berbena izan ziren. Urretxuarrak eta zumarragarrek bazuten zer ospatu, obra hari esker Urolak ibaiak ez baitu gehiagotan gainezka egin. Dena den, Joseba Urdangarin etorkizunean berriro arazoak sortuko diren beldur da. “Apur bat kezkatuta gaude, errekan oihana sortzen ari baita.

Clara Larranaga parketik ateratako bi argazki: bata 1998ko uholdeetan eta bestea aurtan.

Dagoeneko alkateari eta Aldundiari gure kezka azaldu diegu. Izan ere, euri asko egiten duenean Urolak enborrak eta adarrak ekartzen ditu eta zubiaren ahoan berriro tapoiak sortuko diren bel-

dur gara. Inguruko merkataria arazoari konponbidea jartzeko borrokatzen ari gara. Guri ere zuhaitzak gustatzen zaizkigu, baina urak bidea libre behar du”, amaitu du.

Euskal txorien Pavarotti urretxuarra da

Mikel Hurtado urretxuarrak izugarri maite du txorien edertasuna eta kantua. Lagunek Txori deitzen diotela ikustea besterik ez dago. Etxean beti izan dituzte eta Jon Alvarez bere bizilagunaren aitak hegaztiak harrapatzen irakatsi zien biei. Hasieran ederrenak hartzen zituen. 100 kanario baino gehiago hazi eta lehiaketak irabazi zituen. Egun, berriz, katurako aleak hazten ditu. Euskadiko txapelketa berea da.

Mikel Hurtado Euskadiko txapelketa bitan irabazi duen txoriarekin.

Txoriek berezkoa dute abestea, baina Mikel Hurtadok lehiaketetan saritzen den moduan kantatzen irakasten die. "Ez dute adimenik, baina euren espeziekoek erabiltzen dituzten notak oinarri hartuta hezi egin daitezke", azaldu du urretxuarrak.

Zaletasun honi *silvestrismo* deritzo: txoriak harrapatu eta hezten dituzte, ondoren lehiaketetara aurkezteko. Kumeak harrapatzen dira, txorien kantuak dituzten diskoak prestatzen zaizkie eta ondoren intsonorizatutako karioletan disko horiek entzunarazten dizkiete. "Batzuek besteak ez entzutea oso garrantzitsua da. Izan ere, gela batean 19 txori on eta

txar bat sartzen badituzu azken honek gainontzeko guztiak izorratzen ditu", aipatu du Urretxuko zaleak.

Mikel Hurtadok lokal bat egokitu du bere zaletasuna garatzeko. 20 karioleta intsonorizatu ditu eta txorietako batek, Mikel Laboa izenekoak, Mutrikuko eta Eibarko lehiaketak irabazi ditu. Gainera, Gipuzkoako txapelduna izan zen eta Euskadiko txapelketa bitan irabazi du. "Akats batzuk egiten ditu, baina jenioa da. Jarri diodan musika gustatu egin zaio eta goitik behera barneratu du". Heziketaz gain, elikadura eta garbitasuna funtsezkoak dira. "Barazki eta fruta asko eman behar zaie, ez baitute arike-

tarik egiten. Bestalde, karioletak garbi mantentzea oso garrantzitsua da", azaldu du.

Urretxuarraren txoriak karnaba eta kanario nahasketa dira eta bere ametsa karnaba lehiaketak irabaztea da. Azken hauen kantua bikainagoa da, baina zailagoa da hezteak. Dena den, mistoak ere oso baloratuak daude. Aske bizi diren kanario eta karnabek baino bizi itxaropen handiagoa dute, ez baitiete harrapariei aurre egin behar. 15 urte baino gehiago bizi daitezke: lehen urtean abesten ikasten dute, bigarrenean goia jotzen dute eta hirugarrenetik aurrera txapelketak irabazten dituzte.

Otamotz

Mikel - 647 319 775 - beasain@iragarri.net

TOKI APROPOSA
DUZU HAUXE
ZURE IRAGARKIA
JARTZEKO

izantek
INGENIARITZA ZERBITZUA

☎ 657 717 900 - 943 03 66 86
Labeaga 56-58, behe URRETXU

ODRIEZOLA
AUTOESKOLA

☎ 943 72 05 05
Gernikako Arbola plaza, 1 - URRETXU

Belaustegi plaza (Euskaltegi ondoan)
URRETXU

IRATI
Kafetegia

Labeaga, 52 - URRETXU
☎ 943 72 40 25

Matxinporta, 45 (Azkoitia bidean)
URRETXU
Tlf: 943 72 39 25 - 943 72 22 84
Fax: 943 72 22 85

GOIKO KALE
Ogitarteak
eta
razioak

NATURHOUSE

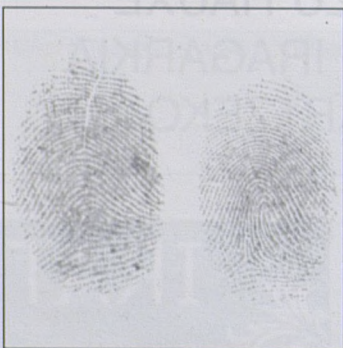
Kontaketa deia
Labeaga, 5 URRETXU

egurra partitzen

Jon Torner
Jon Ormazabal

Akatsak

Goierriko Hitza auzia medio, *Otamotz* uztailen ere publikatuko da aurtien. Erredakzio-buruaren mezuak (mehatxuak) jokoz kanpo harrapatu gaitu. Uste genuen uda pasatu arte (gutxienez) ez genuela beste ezer idatzi beharrik izango. Usteak erdia ustel. Halakoxea omen bizitza. Tira, kontua da, hoberik ezean, *Otamotz.com*-era jo dugula herriotan pil-pilean dauden kontuen bila. Gauza bitxia topatu dugu. Erantzun gehien izan dituen albistea hauxe da: "Markel Beltza zumarragarra mundu mailako eskubaloi txapelketan". Eta erantzun gehien izan ditu ez Markelek txapelketa hori jokatzeak irakurleengan sekulako zalaparta sortu duelako, artikuluan bertan eta erantzunetako batzuetan egindako akats ortografiko-gramatikalen-gatik baizik. Betiko leloaren betiko leloa. Hainbeste filologo bizi den gurea bezalako herri batean, nahikoa da "uruchu" gaizki idaztea (minuskulaz, esan nahi dugu), jendea sutan jarri

eta klase praktikoak ematen hasteko. Litekeena da horretarako hamaika arrazoi izatea, baina, zer nahi duzue esatea, edozein akats ortografikok baino min handiagoa eman digu albistean "Espainiako selekzioarekin arituko da zumarragarra" esaldia irakurtzeak. Oraingoan behintzat Markelek ez gaitu gu ordezkatzuko. (Badaezpada ere, irakurle mesfidatientzat: Markeli onena opa diogu, baina Greziatik itzuli eta gero). Bestelakoan, ba ongi, betiko martxan, ea oporrak behingoz heltzen diren... Portzieto, urrechuko udalak iazko abuztua aprobetxatu zuen herria baden famatu horiekin betetzeko. Espero dugu alkatesa berriak ere halako zerbait egitea, agintaldia fundamentuz hasteko. Bera bagina urrechuko plaza inguruan obra gehiago egingo genituzke, Labeaga estutu, pubetako zuzengunean pinuak landatu eta aldapa erdian semaforoa jarri. Auto gidariak izorratzeak ez du preziorik.

Zer egiten duzu oporretan?

Zeintzuk izan dira zure bizitzako oporrik onenak?

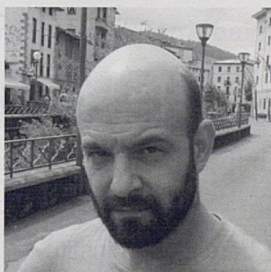

Oskar Ortiz

Oporretan atseden hartzea gustatzen zait. Horretarako hondartzara joaten naiz. Bertan etzanda egotea gustatzen zait. Oporrik onenak haurtzarokoak dira. Izan ere, haurrek ez dute buruhausterik eta oporrez bete-betean goza dezakete. Gu hondartzara joaten ginen gurasoekin.

Pedro Balletero

Urtero berbera egiten dut, gutxi gorabehera. Gurasoen herri-
ra joaten naiz, Burgosko Salas de los Infantes herrira. Helburua atseden hartzea izaten da. Haurtzaroko oporrak gogoratzen ditut batez ere. Herriko mutiko guztiak elkartzen ginen eta erredera, mendira, bazkaltzera... joaten ginen.

Sonia Carrasco

Oporretan erlojua ahaztea gustatzen zait. Kanpora joaten naiz, eguraldi onaren bila. Hemen eguraldi ona egingo balu ez nuke kanpora joateko beharrik izango. Madriletik behera joaten naiz, normalean Andaluzia edo Murtziara. Hondartza atsegin dut. Oporrik onenak aurtengo Aste Santukoak izan dira. Parisen izan nintzen. Eguraldi ona egin zuen, gainera.

Gregorio Molinuevo

Dagoeneko erretiratura nagoenez, oporrei ez diet lehen bezain-
besteko garrantzia ematen. Lehen oporrak hartzeko irrikaz iza-
ten ginen atseden hartu ahal izateko. Burgosera joaten naiz, Lloren-
goz de Losa herrira. Izan ere, bertakoa naiz. Mendira joa-
tea, tabernan partida jokatzeko, meriendak egitea... gustatzen
zait. Herri txikietan egiten diren gauzak.

Gaia: Esteban Barrena gogoan

Doinua: Txepetxarena

Gorka Azkarate

Fededunetan fededunena
Jaungoikoaren laguna,
beti txistua ezpain artean
hori zenuen kuttuna.
Lan isilean buru-belarri
urte luzetan jarduna,
horren ez deusa ez zen izango,
Esteban, egin duzuna,
bestela nekez izango zuen
izan duen oihartzuna.

Inork laguntza behar bazuen
egongo zinen, zu, bertan,
nekatzen ez zen langile fina
elizan, kalejiretan...
Taldea batzen zuen kidea
ta maitatua benetan,
guztiz umezurtz utzi gaituzu
uztail euritsu honetan,
ta zurekiko gelditu gara
betiereko zorretan.

iritziz iritzi

Idoia Luzuriaga

Ni ere berdintasunaren alde

Gizon eta emakumeen arteko berdintasun instituzionalean lan egiten dutenen artean (erakunde ofizialak nagusiki) behin eta berriro entzuten dut goi karguetan, bai enpresa zein administrazio publikoan, diharduten emakumeen kopurua txikia dela eta eta euren presentzia handitu egin behar dela, batez ere erabakiak hartu behar diren guneetan, eta bla, bla, bla... Ba bai, hala da. Ados nago. Hori onuragarria izango da, batzuen eta besteen ikuspuntua beti delako aberasgarria eta berdintasunaren aro honetan gero eta zatarragoak gelditzen direlako gorbataz beteak agertzen diren bileren argazkiak, ez? Eta jaun-andere agurgarriak, nola egin daiteke hori? Guretzat behin eta berriro aldarrikatzen dugun espazioa nola lortuko dugu? Kartelak eta

kanpainak eginda? Zertan lagunduko digute erakunde jantzi horiek benetan gure herrialdeko lehen-dakari izan nahi baina horretarako denborarik ez dugunoi? Agian berdintasunerako erakunde gehiago sortuta? Berdintasuna kromoa baillitza negoziazio politikorako behin eta berriro erabiliaz? Prentsaurrekoetan aurkezten diren emakume eta gizonen zifraz betetako txostenak behin eta berriro eginda? Berdintasun ezaren ondorioz, arazo estrukturalak konpontzeko, ondorioz inoiz aterako ez duten jakintsuen talde multidisziplinarrak eratuz? Elkarretaratzeetan pankarta ondo helduaz? Diskurtso eta agerraldi guztietan "berdintasun" hitza bi edo hiru aldiz agertuz? A ze errekurtsio aukera berdintasunaren gai hau zenbaitentzat!

Tigreak hondartzan

Maribel Aiertza

Liburu honetan zirkuak zeresan handia du, itsasertzeko herri batera heltzen den Leonetti zirkuak hain zuzen ere. Gertakari honek poz handia eragingo die neska-mutikoei, baina baita atsekabe bat ere, mutiko bat galtzea. Eta mutikoaren galera honek ematen dio hasiera historiari. Atal labur mamitsuetan gertaerak aurrera egiten du eta pixkana agertuz doa bidearen nondik norakoa, ilunean argia bilatzen duena.

Liburua ez da luzea, baina bertan ditu irakurketa gustuko baten osagaiak: idazketa txukun zehatza, gaia xehe emateko gaitasuna eta zer-gertatuko-ote jarraitua, irakurleari segitzeko mira eragiten diona. Zirkua herrian dagoela galdu da Ander mutikoa, ba ote dute tigreek zerikusirik kontu honetan? Eta amaitzeko beste galdera bat, noiz aterako du Maribel Aiertzak hurrengo liburua?

Iñaki Bastarrika

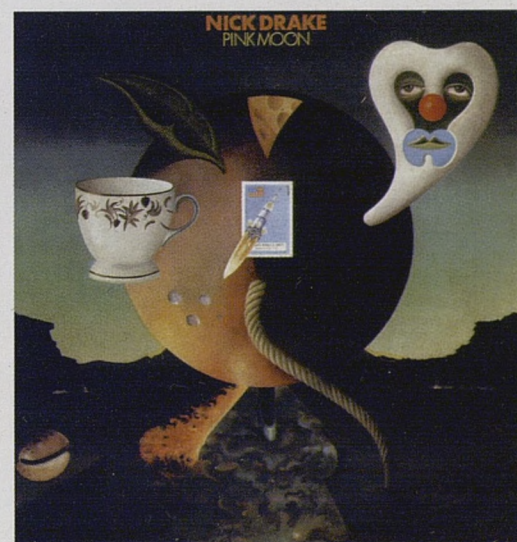
Pink moon

Nick Drake

Ez dakit zuek, baina nik behintzat azkenean lortu dut Volkswagen auto etxearen logotipoa ahaztea Nick Drake (1948ko ekainaren 19a, Birmania) abeslariaren ahotsa entzuten dudanean. Ziurrenik kanpaina publizitarioaren harira ezagun egina, *Pink Moon* entzuleak irabaziz joan da Drakek bere buruaz beste egin zuenetik aurrera (1974ko azaroaren 25a, Ingalaterra), gaur egungo musika indie-

folk-aren aurrekari izateraino. Nire ustez 70. hamarkadako disko onenetarikoa, Nick Drake beti da parentesi lasaigarri bat. Hamar abesti, antzekoak, biluziak, ahotsa eta gitarra baino ez. *Place to be*, *Pink moon* bera, edota *Things behind the sun* eta *Road...* diskoa bueltaka jarri eta puntu fijo batera begira gelditzeko moduko lana.

Ane Arrieta

Rebordinos, odola eta txinatarrak

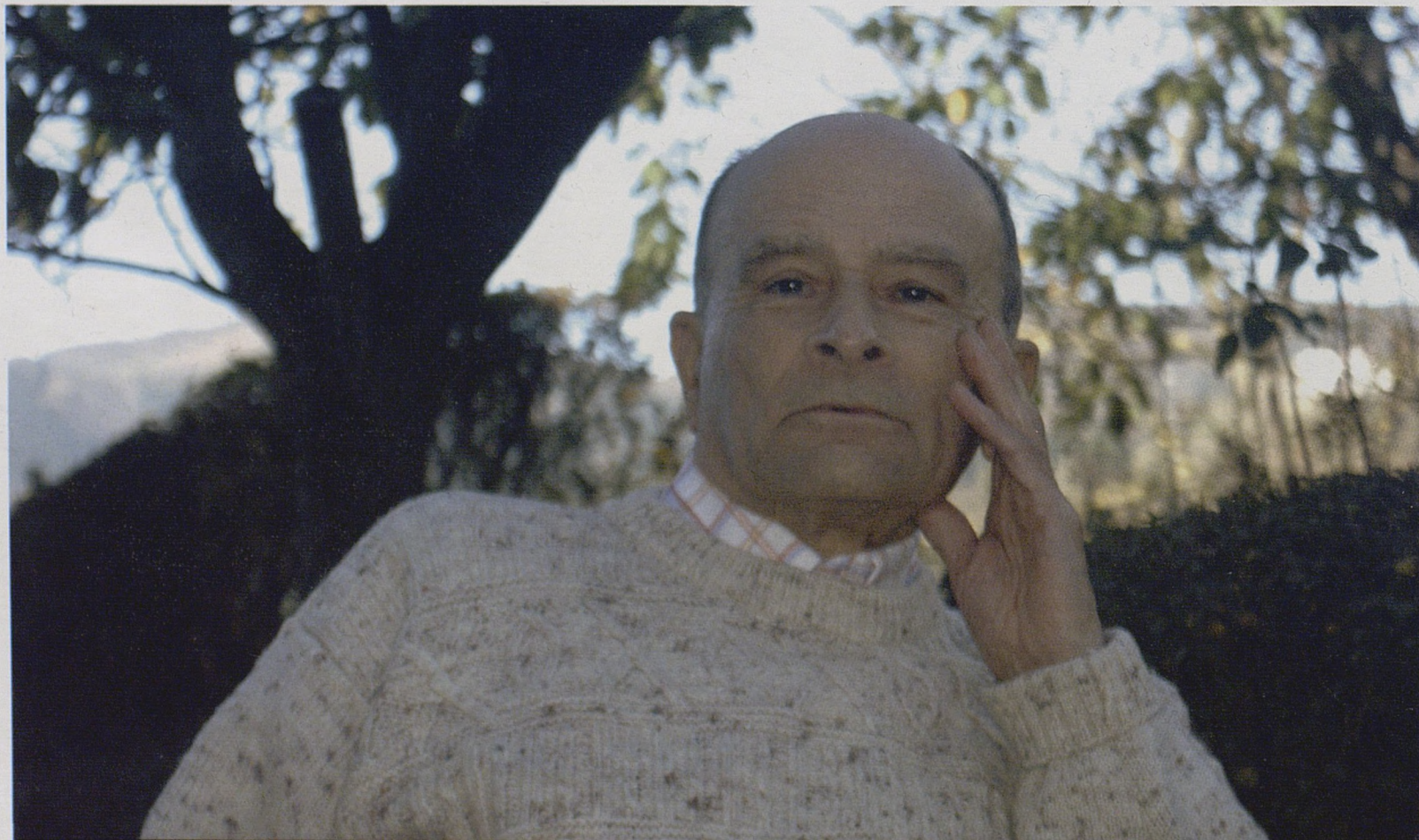
Irailaren 16an hasiko den Donostiako Zinemaldia sail ezberdinez osatua dago, sekzio ofizialaz gain. Horien artean mamitsuenak atzera begirakoak izaten dira. aurtan hiru daude: Jacques Demy zinegile fran-tziarraren ingurukoa, *American way of death: 1990-2010eko Amerikako zinema beltza* eta *Itzal digitalak: azken belaunaldiko zinema txinatarra*. Azken biei erreparatuta Jose Luis Rebordinos zuzendari berriarengan pentsa-

tzea ezinbestekoa da. Urteetan zehar Udaleko Kultura saileko Zinema buru izan da eta Zinemaldiko zuzendaritzan ere parte hartu du zuzendari izan baino lehen. Bere eskutik hazi eta batzuetan sortu dira hainbat proposamen. Esanguratsuenak Fantasia eta Beldurrezko Zinearen Astea (zerua irabazita daukazu Jose Luis), Nosferatu programa eta Giza Eskubideen Astea.

Julen Arakama

Jose Luis Retes: Burgosen jaio zen herritarra

2010eko urtarrileko Otamotz aldizkariko gai nagusia kale saltzaileei buruzkoa izan zen eta azalerako Zumarragako azokan ateratako argazki bat aukeratu genuen. Bertan adineko bikote bat ageri zen erosketak egiten. Gizonezkoa argazkia atera eta aldizkaria argitaratu bitarteko egunetan hil zen. Bere senitarteko eta lagunak zur eta lur gelditu ziren Otamotz ikusi zutenean. Baita gu ere gertatutakoa jakin genuenean. Gizon hura Jose Luis Retes zen, Urretxu eta Zumarragaren alde lan itzela egindakoa. Bere alargunarekin eta seme-alabekin izan gara berari buruz hitz egiten.

Jose Luis Retesen gurasoak Burgoskoak ziren. Aitak trenbidean lan egiten zuen, hona bidali zuten eta semea hemen jaio zen: Urretxuko Labeaga kalean, Berriotxoan etxean, 1926ko abenduaren 8an. Haurtzaroko urte batzuk hemen igaro zituen, baina 1934an Burgosera joan zen: aita hil zitzaion eta urtebete eman zuen amarekin bertan. Ondoren hona itzuli zen.

Lehen ikasketak Urretxuko plazan zegoen eskolan egin zituen. Burgosetik itzuli zenean karitateko alaben ikastetxera joan zen eta ondoren La Sallera. Han bukatu zituen ikasketak. 14 urterekin lanean hasi zen: aita eta osaba trenbide gizonak zirenez, Vascongados delakotan. Bere emazteak eta seme-alabek hamaika pasadizoren berri dute, koarderno batzuetan bere bizitzari buruz idatzi baitzuen. “Garai hartan geltokien eremuan jende andana ibiltzen zen. Bertan hiru trenbide elkartzen ziren eta batzuk tren-aldaketa egitean nahastu egiten zirela oroitzen zuen. Baita jende asko Loiolara gogo-jardunak egitera etortzen zela ere”.

Ondoren, Aparicio Hermanos lantegian hasi zen lanean. “Administratibo lanean aritu zen: nominak ordaindu, Gizarte Segurantzarekin lotutako guztia... Ez zitzaion jardun fisikoa egitea tokatu. Bere lana gustukoa zuen. Hala, bera ardurtzen zen beti etxeko errenta aitorpena prestatzeaz”. 61 urterekin erretiratu zen eta ordutik aurrera “emazteaz, seme-alabez eta bilobez gozatzea” izan zen bere ardura nagusia. Horretaz gain, aipatu bezala, bere bizitzari buruz idatzi zuen. “Bere eskuizkribuak guretzat sakratuak dira, noski. Bere bizitzako oroitzapenak

Jose Luis Retesen emaztea eta seme-alabak 2010eko urtarrileko Otamotz alearekin.

dira. Dena den, oraindik oso gogorra egiten zaigu berak idatzitakoa irakurtzea”, dio Juan Carlos semeak.

Seme-alaben eta emaztearen esanetan pertsona umila zen. “Senar eta aita

aritu zen. “Elkarteko aldizkarian lan egiten zuen eta zonalde honetako Caritasen arduraduna izan zen erretiratu zenetik gaixotu zen arte. 77 urterekin urtebete eman zuen gaizki, baina osatu egin zen”.

Zaletasunei dagokienez, idaztea gustatzen zitzaion batez ere. “Mutikotan futbolean ere jokatu zuen, baina nahiago zuen La Salleko liburutegira joan. Horrek ez du esan nahi ikastuna eta itxia zenik. Umore pikaroa zuen”, azaldu du semeak. “Vida Ascendenteko bileretan (elizako bilera batzuetan) kale egiten zuenean gainontzekoek bere falta sentitzen zuten”, gehitu du emazteak. “Bilerak prestatu egiten zituen eta eztabaida piztea gustatzen zitzaion. Familiako ospakizun guztietarako testuak idazten zituen eta ondoren ospakizunaren kronika ere bai. Bestalde, Jose Inazio Munillarekin harreman ona izan zuen hau El Salvadorreko parroko izan zen garaian”.

Jose Luis Retes Caritas elkarteko arduraduna izan zen eta erretiratuen elkarteko aldizkarian idatzi zuen

bikaina izan zen, baina gainontzeko alorretan ez zitzaion nabarmentzea gustatzen”, azaldu du semeak. Lan nabarmena egin zuen, ordea: Caritasen hogeita urte baino gehiago eman zituen eta Zumarragako erretiratuen etxean ere

Hala, erretiratuta zegoen arren egin nahi zituen gauza guztiak egiteko denborarik ez zuela diote. "Zigilu bilduma zuen, egunkariko kronika interesgarriak moztu eta gordetzen zituen... Egunkariko kronikekin ere hamaika blok bete zituen. Erretiratutakoan irakurri ahal izango ditut berak osatutako koarderno guztiak", dio semeak.

Argazkigintza ere gustuko zuen. "Bere kamera zaharra gordeta dut. Azkenaldian ez zituen horrenbeste argazki ateratzen. Intereseko zer edo zer ikusten zuenean argazkilariren bati argazkia ateratzeko eskatzen zion. Azkenekoak bere jaiotetxekoak izan ziren. Bestela egunkarikoak mozten zituen", dio Elsa Retes alabak. Emazteak botatzera zihoazen eraikinei

argazkiak ateratzea gustatzen zitzaiola oroitzen du. Adibidez, euren etxe aurrean osasun mental zentroa egin aurretik zegoen eskolari.

Herriari buruzko

artikuluak gordetzea eta

bota behar zituzten

etxeen argazkiak

ateratzea gustuko zuen

Emaztea Burgosko Aranda herrikoa da. Bertan ezagutu zuen Jose Luis Retes eta ezkondu zirenean Zumarragara eto-

rri zen bizitzera. "Hemen euri asko egiten zuen eta kosta egin zitzaidan ohitzea. Lainoek tristetu egiten ninduten". Ohitzea beste erremediorik ez zuen izan, bere senarrak Urretxu eta Zumarraga asko maite baitzituen. "Bihotzean bi herri zituela esaten zuen: Urretxu jaioterria eta Zumarraga bizitokia. Gure etxetik Irimo primeran ikusten da eta gaixo egon zenean bertako gurutzeari otoitz egiten zion. Burgos hiria ere asko gustatzen zitzaien eta askok burgostarra zela uste zuten". Emazteak eta seme-alabak urretxuar eta zumarragarriak eurekin oso ondo portatu zirela aipatu dute amaitzeko. "Jendeak asko maite zuen, bi herriotan lagun asko zituen eta hileta hunkigarria izan zen".

UROLA

ELEKTRATRESNAK

☎ 943 72 02 15 - Faxe 943 72 02 15
Secundino Esnaola 2, ZUMARRAGA

HARATEGIA URDATEGIA

☎ 943 72 00 61
Leturiatarren enparantza, 2
ZUMARRAGA

MURUA

Oinetako konponketa

Larruzko erropen konponketa.
Guraiza, labana... zorrozketak

Labeaga, 37 **URRETXU**
Golden plazoletan

centro óptico
Javier Arratibel
optika

Ikusmenaren neurketa - Begietako
tentsioaren neurketa - Graduatutako
eta eguzkitarako betaurrekoak -
Lentilak - Termometroak eta
barometroak

Soraluze, 10 **ZUMARRAGA**
☎ 943 72 54 84

Egumendi, S. L.

Manganeso altzairuaren
aplikazio teknikoak

Ipeñarrieta, 48
☎ 943 72 33 01 - Fax: 943 72 43 41
Urretxu-Zumarraga
www.egumendi.com
egumendi@egumendi.com

KEROS

Ekarri zure argazkiak eta nahi
duzun moduan aterako ditugu:
koadroak, mihiseak, muralak...

Labeaga, 35 **Urretxu** 943 72 41 60

BIONA

AROTEGIA

Altzariak neurritara

☎ 943 72 02 55
Erratzu, z/g **URRETXU**

SUTAN

Tximiniak, berogailuak, sukaldeak eta estaldurak
☎ 943 72 06 38 - 665 73 73 02 Fax: 943 72 06 38
Mugitegi poligonoa, B bidea, 6 bajua - **URRETXU**
www.sutan.biz - sutan@sutan.biz

PREMANK

KANPO-KONTRATAZIO BIDEZKO
PREBENTZIO ZERBITZUA

KALITATEZKO ZERBITZU
ERAGINKORRA
GERTUTASUNA, BIZKORTASUNA
ETA BEZEROARI ARRETA

Argixao industrialdea, 55 pabiloia
20700 ZUMARRAGA (Gipuzkoa)
943 72 41 00
administracion1@premank.com

PLAZAOLA

ITURGINTZA

Bide-Zar, 5 **ZUMARRAGA**
☎ 943 72 13 70
Fax: 943 03 75 68

Lanbrea

- Dietetika
- Estetika

Bidezar, 7 ☎ 943 03 75 27

HERCE
Engrapados M. E.

Muntaia eta instalakuntza elektrikoak
Enpresa mantenua
Argiteria publikoa

Denda: Ipeñarrieta 4, ☎ 943 72 09 50
Tailerra: Mugitegi, ☎ 943 72 42 66
Mugikorra: 656 703 392

20700 **URRETXU**

Construcciones
MENDIOLA

Labeaga, 9. It. 943 72 05 11 - Fax: 943 72 44 10
20700 **URRETXU** (Gipuzkoa)
Email: mendiola@cmendiola.com
www.cmendiola.com

asirauto

BIGARREN ESKUKO AUTOEN
ESKAINNTZA ZABALA

Mugitegi industrialdea, **Urretxu**
943 72 59 22
659 67 89 79

Darmanki

Edergintza

Edergintza tratamenduak
Depilazioak
Solarium

Labeaga, 2 - **URRETXU**
☎ 943 72 25 13

TABERNA

Jatetxea

JATETXEA

Piedad kalea, 14 ☎ 943 72 08 19
ZUMARRAGA

belar-zain

Belardenda, dieta eta errejimen elikadura
Mediku-homeopata kontsulta
Labeaga, 30 - **Urretxu** - ☎ 943 72 27 80

ALEX
KIROLAK

☎ 943 72 52 22
Soraluze, 6 - **Zumarraga**

IKER

SUKALDEAK

Ipeñarrieta, 5 - ☎ 943 72 50 75 - **URRETXU**
Udala enparantza - ☎ 943 79 00 43 - **ARRASATE**
San Lorenzo, 1 - ☎ 943 53 35 48 - **OÑATI**

julita

MERTZERIA

Sekundino Esnaola, 2 - Tel. 943 72 05 62

Javier Ugarte

HARATEGIA

943 72 43 32 (harategia) - 943 72 54 91 (etxea)
Iparragirre, 1 behe - **Urretxu**

OTX

TABERNA

zirikatu sarea

Wi-Fi
gunea

EZKURRA

GOZOTEGIA
URRETXU

Iparragirre, 3 - Tel. 943 72 02 03
Labea: Labeaga, 54 - Tel. 943 72 62 19

Oihane Zabaleta: Urretxuko emakumezko lehenengo alkatea

Urretxuk alkate berria du eta, gainera, lehenengoz emakumezkoa da: Oihane Zabaleta. Kargua hartu eta hilabetera berarekin hitz egin dugu bere alderdiaren egitasmoei buruz. Bide batez, alkate berria gertutik ezagutzeko baliatu dugu aukera.

Oihane Zabaleta Urretxuko udaletxeko balkoian.

Aurkeztu zeure burua, mesedez.

32 urte ditut. Humanitateak eta Enpresa ikasi nuen Eskoriatzan. Kazetaritza, Soziologia edo Antropologia ikastea nuen buruan, baina bat-batean beste aukera hau azaldu zen. Bilbora joateko prestatzen ari nintzenean aspaldiko lagun batekin topo egin nuen eta Eskoriatzara karre-
ra berri bat egitera zihoala esan zidan. Humanitateak enpresa munduarekin uztartzea ideia ona iruditu zitzaidan eta probatzea erabaki nuen.

Nondik nora ibili zara lanean?

Saiolanen, Arrasateko enpresa haztegia, proiektu bat egin nuen eta ondoren Emunen hasi nintzen lanean. Asteburuetan Fox tabernan lan egiten nuen eta jendeak hortik ezagutzen nau. Emunen bederatzi eman ditut. Euskara teknikari bezala hasi nintzen. Lehen lau urteetan kooperatibekin lan egin nuen eta ondoren bestelako enpresekin. Euskara planak egin ditut eta tailerrak eman ditut. TELP (Taller d'Espai Lingüístic Personal) tailerrarekin Euskal Herri osoan ibili naiz: eskolak, udaletxeak, enpresak... Toki ezberdinak ezagutzea tokatu zait, baina egia esan administrazio publikoan sekula ez dut lan egin.

Gustura ibili al zara lanean?

Oso gustura nengoen eta erronka txiki pila bat nituen aurrean. Kultura eta inmigrazio planekin hasita geunden. Jendeak ez dit sinesten, baina zerrendak osatu baino hilabete lehenago eman nuen baiezkoa.

Nolatan alkate?

Nire lana jendea aurkitzea zen. Ez nuen hautagai izateko asmorik besteak beste nire lanean administrazio publikoarekin lan egiten dudalako. Erronka bezala hartu

dut. Ikasteko. Bestalde, osatu dugun taldeak ilusio handia pizten dit. Dena oso azkar joan da, ekainaren 11 arte ez genekien zer gertatuko zen eta orduan jarri nituen hankak lurrean: alkatea naiz. Beharbada beste batzuek barneratuta izango dute alkate izan behar dutela, baina nire kasuan ez da hala izan. Gero konturatu naiz alkateak duen pisua, baina nik taldeari garrantzia handia ematen diot. Unai Badiola nire ondoan liberatuta egoteak garrantzia du. Erabakiak bion artean, taldean edo beste alderdiekin hartzea gustatuko litzaidake.

Zein argudio erabili zituzten zu alkategai izatea nahi zutenek?

Euren arrazoiek ez ninduten konbentzitu, baina berria zabaldu zenean kaleko jendea hau edo beste egin beharko nukeela esaten hasi zitzaidan. Alkatearen figura aldatu beharra dagoe-
la eta Bilduk horretarako aukera duela esaten zidaten, emakumea, gaztea eta herrikoia naizelako. Administrazio publikoan daudenek herritarrekiko hurbiltasuna erakutsi behar dute eta hori egiteko gaitasuna izan nezakeela iruditu zitzaidan. Horrek konbentzitu ninduen. Esperientzia dudala edo kudeatzen dakidala esaten zidatenek ez zidaten horrenbeste konbentzitzen. Izan ere, banekien hauek ur handiak direla.

Espero zenituzten emaitzak lortu al zenituzten?

Espero baino hobeak. Ez genuen espero Bilduren tsunamia: fenomeno berria zen eta ez genekien zer sortuko zuen herrian. EAJk indar handia izango zuela bagenekien eta hala izan da: emaitza oso onak lortu ditu. Guk gutxienez lehengoa mantentzea espero genuen.

Zer moduz lehen hilabetea?

Ondo. Herria ez da gelditu eta gauzak asimilatzen ari gara. Batzuek lehen hilabeteetan lasai egoteko esaten digute, baina hori ezin da. Honek abiadura handia du eta badakigu hurrengo urteetan handiagoa izango duela. Dena den, hilabete lasai samarra tokatu da sanjoan-
ak eta Zumarragako jaiak direla eta. Ekintza sozialetan parte hartzea kudeatzea baino errazagoa da.

Zer moduz gainontzeko alderdiekin?

Ondo. Hasieratik izan dugu harremana. Kanpainan erronda bat egin genuen eta gehiengo absolutua ez izateak gainontzeko alderdiekin adostasunera iristera behartzen gaitu. Erakarri egin behar ditugu eta euren iritzia entzun. Guztiei batzordeetako lehendakaritzak eskaini genizkien eta baita bestelako erakunde-
etan parte hartzea. Harreman ona dugu, baina EAJk bere egitasmoa aurrera ateratzeko apustua egin duela ikusten dugu. Horrek ez du esan nahi akordio programatikorik izango ez dugunik.

Nola banatu dituzue batzordeak?

Zazpi batzorde osatu ditugu. Bat berria da: Parte hartze eta Komunikazio batzordea. Gainontzekoak Udalaren barne antolaketan egondako aldaketen arabera eratu ziren aurreko legealdian. Sustapen Soziokulturalaz Aitor Otegi arduratuko da, Sustapen Sozialaz Jorge Andueza eta Jon Altolagirre arduratuko dira, Unai Badiolak Obra eta Zerbitzuak eta Landa Garapena eta Ingurumena eramango ditu. Ingurumenari garrantzia berezia eman nahi diogu, baina ez dugu batzordea sortu: izan ere, arlo guztiekin lotuta dago. Ogasunaz neu arduratuko naiz, baina Hamaikabateko Luisan Tellezek lagundu-

ko dit. Bera izango da presidentea. Ekonomialaria da eta esperientzia du. Hiri Antolamenduaz eta Pertsonalaz ere neu arduratuko naiz. Bukatzeko, Parte Hartzea eta Komunikazioa Jon Altolagirreraren esku izango da.

Liberatuak bi izango zarete.

Gai delikatu samarra izan da. Alkatea liberatuta egotea onartuta dago, nahiz eta nik ez nuen oso garbi. Nahiago nuen liberazio bat biren artean banatu. Hori berehala burutik kendu zidaten eta gerora ikusi dut ezinezkoa dela. Ondoren liberazio eta erdi hartzea pentsatu genuen, baina Unairi ezinezkoa zitzaion erdia bakarrik hartzea bere lanaren ezaugarriak direla eta. Hori dela eta, bi hartu behar izan ditugu. Dena den, lehen aholkulariak zeuden eta guri sistema hori ez zaigu gustatzen. Nahiago izan dugu aholkulariei uko egin eta lidergoa guk eraman Udal-langileekin batera. Gauza puntualetan bakarrik eskatuko dizkiegu proiektuak aholkulariei. Liberazioen kostuari dagokionez, hona etorri aurretik genituen soldatak mantendu ditugu. Hona ez gara etorri ez karrera politikoa egitera eta ezta diru gehiago irabaztera. Eudelek Urretxu bezalako herri batentzat aholkatzan zuen soldatarekiko %40ko murrizketa dago.

Zeintzuk dira zuen lehentasunak?

Hasitako obrei bukaera eman behar zaie eta hausnarketa prozesu txiki bat egin nahi dugu gainontzeko alderdiekin batera ardatzak finkatzeko. Batzordeak irailean jarriko ditugu martxan eta parte hartzea lantzeko diagnostikoa egin nahi dugu. Bestalde, komunikazioa bermatzea guretzat oso garrantzitsua da, bai barrura begira eta bai kanpora. Udal honek ez du komunikazio sistema integrala eta bitarte-

koen analisia egin behar da. Parte hartze-arena beste horrenbeste. Auzoetara joan nahi dugu euren beharren berri izateko. Arauen kontua ere badugu. Ea behingoz hiri antolamendua erregulatzen dugun. Arauak onartuta sartuko ginela uste genuen, baina ez da hori gertatu. Sartu eta berehala txosten bat jaso genuen: Irimon ezin dela etxebizitzarik egin esan digute, baina gainontzeko guztia martxan jar daiteke. Gaitzerdi. Ikastolaren egitasmoa askatuta geldituko litzateke, adibidez. Zortzi urte hauetan Urretxun ez da garabirik ikusi. Horrek ez du esan nahi orain

“Pagoeta ondoan etxeak

egitea Arcelor-Mittalen

kutsaduraren menpe

egotea deigarria

iruditu zaigu”

herria garabiz josi behar dugunik, baina behar handiak daude. 772 urretxuar Etxebiden izena emanda daude.

Nola hartu duzue Irimon etxeak egiteko debekua?

Txostenean Arcelor-Mittalen kutsadura akustikoaren ondorioz Irimon ezin dela ezer egin diote. Enpresak neurri zuzentzaileak hartzen ez dituen bitartean ezin dugu ezer egin. Hala, neurriak ez hartzeagatik lizentzia kendu geniezaieke. Ez dugu horretan sartu nahi, baina ingurumen neurri guztiak bete behar dituela uste dugu. Txosteneko argudioek ez gaituzte konbentzitzen eta azalpenak eskatu behar

ditugu. Hasieran inguru osoan etxeak egiteko asmoa zegoen, baina gero Pagoetatik gertu dagoen eremuan bakarrik. Hor etxeak egiteko aukera Arcelor-Mittalen kutsadura akustikoaren menpe egotea deigarria iruditzen zaigu. Zer egin behar dugu? Kutsaduraren aurkako murrak jarri? Gainera, txostenean ez du Aparizio aipatzen. Kaminpe ondoan bizi diren herritarrak lehenbailehen atera beharko genituzke. Emergentsia plana egin. Inkoherentsiak topatu ditugu. Gainera, kontuan izan behar da Diputatu Kontseiluaren ebazpena dela. Noiz erabaki zen? Martin Garitanok kargua hartu baino bi egun lehenago. Arauak berriro atzera botatzen badituzte gainontzeko alderdiekin elkartu eta Irimon zer egin erabaki beharko dugu.

Zer diozu krisiaz?

Bi herri hauek krisialdia aspalditik pairatzen ari dira eta enplegua sustatu beharra dugu. Ekonomia sozialean oinarritutako egitasmoak martxan jarri nahi ditugu. Azpikontratei dagokienez, Udalak ezin ditu langile guztiak kontratatatu, baina bai herriko langileek osatutako kooperatiba txikiak sustatu. Pleguetan, bertako langileak izateaz gain, irabazien zati bat berrinbertitzea eta lan baldintza duinak bermatzea balora daiteke. Herriko langabetuek kooperatiba txiki hauek sortu eta herriko zerbitzuetan lan egiteko aukera izan dezakete. Bestalde, mankomunitateak enpresa haztegia du eta oraindik enpresa bakarra dago bertan. Sekulako instalazioak ditugu eta horri astindua eman behar diogu. Potentzial handia du. Horretaz gain, gure industria txiki eta duinari laguntza eman behar diogu. Zerga arloan, adibidez. Gauza gehienak mankomunitateak era-

maten ditu, baina Udalak ere baditu esku-menak.

Zer diozu Urretxu eta Zumarragako udalen arteko harremanari buruz?

Mikel Serrano Zumarragako alkatearekin harreman ona dut, baina alkate bezala gai txikiak jorratzea tokatu zaigu eta sanjoanetan eta santaisabeletan bakarrik izan gara elkarrekin. Elkarrekin ondo konpondu beharra dugula aipatu dugu. Errespetuzko tratua beharrezkoa da. Herriak eztabaidak errespetuzkoak izatea nahi du. Bestalde, hainbat eta

hainbat gaitan adostasunera iristea espero dut. Bi herri hauetako alkateen arteko harremanak ez dira oso onak izan azken urteotan eta saiakera berezia egin beharra dugu. Desadostasunak egon daitezke, baina asko enkistatuta dauden gauzak dira. Bi herriak ondo konpontzen dira eta udal ordezkariak ondo konpondu behar dira.

Urretxuko lehen emakumezko alkatea zara.

Lehenbiziko emakume alkate izate hori, nik neuk oso natural hartu dudana kontua

izan da. Kontziente naiz horrek herrian sortu duen oihartzunaz, baina zalantza dut herriak eta gizarteak nobedade edo aldaketa soil bezala hartzen ote duten edota parekotasun politikoaren ikuspegiari behar bezala ere erreparatzen dioten. Modu honetara emakumeenganako gizartearen begirunea bultzatu daitekeela uste dut. Botereak (gizonezkoen ohiko perfiletik) ez nau sekula erakarri, orain kontua da botere hau emakumearen senetik bideratzea. Legegintzaldi honetako erronka politena agian horixe da.

boteprontoan

Herriko txoko kuttuna: Iturraundi ingurua. Irimo bidean dagoen putzu bat da. Txukundu egin dute eta toki zoragarria da. Urederraren antzerakoa da eta herrian bertan dugu. Merezi du. Lasaia da eta pagoz inguratuta dago.

Umetan zer izan nahi zenuen: Salerosketetara jolastea asko gustatzen zitzaidan eta dendaria izan nahi nuen.

Pelikula bat: Zinea asko gustatzen zait. Nire pelikula kuttunetako bat Felliniren *Amarcord* da. Etxean filmaren poster bat jarrita dut. Umorea oso xelebrea da. Pelikula asko gustatzen zaizkit, baina barre eragitea oso zaila dela iruditzen zait. Hori lortzen dutenak maisulanak iruditzen zaizkit.

Gustuko musikaria: Bakarlariak, Txuma Murugarren eta Tom Waits. Taldeei dagokienez, asko ditut gustukoak. Pixies eta Fugazi dira nire favoritoak klasikoaren artean. Egungoaren artean, Atom Rhumba eta Hot Dogs. Musika elektroniko ukitua duten taldeak ere gustatzen zaizkit. Fox tabernan egon nintzen garaian asko ikasi nuen. Kontzertu txikiak joatea asko gustatzen zait. Joseba Irazoki aipatu nahi dut: artista handia da, estilo guztietara egokitzen da eta Atom Rhumbari sekulako indarra eman dio. Euskal izaera du eta rokean horri eustea zaila dela iruditzen zait.

Abesti bat: Dut taldearen *Haize eza*.

Zumarragan biziko ez bazina non biziko zinateke gustura? Eitzagan jaio nintzen, 10 urte nituenean Urretxura joan ginen eta

orain Zumarragan bizi naiz. Urretxun edo Zumarragan biziko ez banintz Donostia aldera joango nintzateke. Egia auzoa asko gustatzen zait, baina hemen oso gustura bizi naiz. Kanpora joaten naizenean, herriaren eta herritarren falta sentitzen dut.

Zeintzuk dira zure zaletasunak? Irakurtzea, kontzertuetara joatea eta tabernetan lagunekin egotea. Parranda zalea izan naiz, baina egun egunez ateratzen naiz. Herrian poteo zaletasuna dago eta hori gustuko dut. Zinera ere joaten naiz, ahal dudanean.

Liburu bat? Alejo Carpentierren *El siglo de las luces*. Katolikoek Hegoamerikako indigenak nola konkistatu zituzten kontatzen du eta prosa oso ona du.

Festa bat: Santa Lutzi eguna, neguko festa bakanetakoa delako beharbada.

Mendi bat: Igaratza ingurua. Osaba artzaina zen eta umetan bertara joaten ginen oporrak pasatzera.

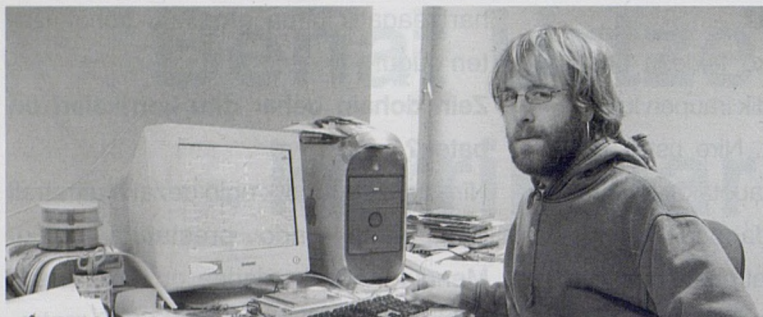
Hondartza bat: Ez naiz hondartza zalea. Toki masifikatuak ez ditut atsegin. Menorcan eta Grezian hondartza lasaietan izan ginen, baina hemengo hondartzak...

Telebista saio bat: Eduard Punsetena eta *Tres 14*.

Zein egunkari irakurtzen duzu? Hemengo ia guztiei begiratu ematen diet. Asteburuetan *El País* irakurtzea ere gustatzen zait.

Janari bat: Marmitakoa.

Ura edo... Ardo beltza.

Alex Areizaga

Informatika

Atxopatuta

Atxopatuta, etxetik ateratzeko gogorik gabe baldin bazaude Urretxu eta Zumarragatik paseo birtuala eman dezakezu: Ostadar.org, kunkkinzona.net (gaztetxea eta KKinzona irratia), eraldatzen.info, urretxu.net, zumarraga.net (udalak), uggasa.info, otamotz.com, goierri.hitza.info, uzikastola.net, gainzuri.net, zubertsotan.net (bertso school), irrintzidantza.com, goierrike.net (Goierri kirol elkartea), gaintxu.blogspot.com (Brooklyn go seme kuttunak), urretxuko-txistulariak.blogspot.com, patxitrape-ro.blogspot.com, berria.info/blogak/newyorketik (Igor Susaeta urretxuarraren abenturak New Yorken), urolatriatloia.com, lekaio.blogspot.com, kantuan.net (legazpiar batena da, baina Ifarragirreraren abestiak ere baditu), urolaturismo.net (Urola Garaiko turismo zerbitzua), urolake.com (Urola futbol taldea), urolaeskubaloia.com... PD1: Igual zerrenda honek hauetako web batzuk eguneratzeko balioko du... PD2: Bilaketa sakona egin dugu eta zerrendan ez baldin bazaude... hobe zure weba promozionatzen hasi...

Miren Arrieta

Osasuna

Oporrak

Azkenean iritsi zaigu uda eta honekin batera gehienontzat behintzat opor egun batzuk bidaiatu, deskantsatu edo soilik nahi duguna egiteko garaia. Urte osoan zehar lana gogor egiten dugu oporren zain, gogotsu prestatzen ditugu ahalik eta hoberen pasa ahal izateko, eta gero, uste baino azkarrago pasatzen zaizkigu. Egunean egunekoa aprobetxatzen saiatu behar dugu, gustuko ditugun gauzak eginenez, egunerokoarekin deskonektatuz. Hala ere, hasieratik dakigu oporrek, tamalez, hasiera eta bukaera data dutela, eta hori ez dugu ahortzi behar, barneratua izan behar dugu, hainbeste entzuten den opor osteko depresioa ekiditeko. Baina ze depresio? Nori ez dio pena ematen oporrak bukatzeak? Gauza bat da atsekabea eta lanean hasteko alferkeria izatea, eta beste bat depresioa. Zer eta oporren ondoren lanean hasteagatik? Beno ba, orduan hoberena oporrik ez hartzea. (Ez ote dugu nahikoa gaixotasun jada gauza berriak asmatzen hasteko?).

1961

Agiñagako gazte koadrila Lourdesen

Zutik: Juanito Toledo (Abendaño), Juanito Alberdi (Muxika), Bittoriano Plazaola (Martimuño), Pedro Plazaola (Martimuño), Pedro Legorburu (Zumakorta), Juan Mari Plazaola (Abendaño), Leon Jauregi (Etxe Txiki) eta Benito Jauregi (Etxe Txiki).
Makurtuta: Manolo Plazaola (Zumakorta), Joxe Aramendi (Urdanbita), Don Julian, Migel Estonba (Martimuño), Jose Mari Plazaola (Zumakorta) eta Antton Zabaleta (Urruzti).

Jesus Aranburu *Euskodisko*

Jesus Aranburuk 30 urte daramatza musika jartzen: lehenengo taberna eta dantzalekuetan, ondoren ezkontzetan eta egun baita herrietako plazetan ere. 1982an hasi zen, Ezkioko Zodiak dantza-lekua ireki zenean. Ondoren Legazpiko Sladerren, Oiartzungo Ernen, Panticosan, Bartzelonan, Huescan, Zumarragako Tiffany's-en eta Itxarrek Txitxarron lan egin zuen, bestea beste. 1994an lehenengoz ezkontza batean lan egin zuen. Bera izan zen Euskal Herrian lehenengoetakoak. Ordutik aurrera hamaika aldiz eskatu diote 'Paquito el Chocolatero'.

Zer izan nahi zenuen umetan?

Tren-gidaria. Trenak asko gustatzen zaizkit eta Zumarragatik pasa zen azken Talgoari argazkia atera nion. Ezkiotarra tabernara tren-gidariak etortzen ziren eta haiek zaletu ninduten.

Aisialdian zer egitea atsegin duzu?

Mendira joatea, musika entzutea, eskiatzea, bizikletan ibiltzea, dantza egitea...

Bizitzeko toki bat?

Herri txikiak gustuko ditut. Ezkio, aita bertakoa baita.

Gustuko musika taldea?

Euskaraz abesten dutenen artean Patxi Saiz, Benito eta Laboa; gaztelarazkoen artean Nacha Pop eta ingelesezkoen artean Supertramp.

Gustuko abestia?

Askok dira gustatzen zaizkidanak.

'Paquito el Chocolatero' bai ala ez?

Nik ez nuke jarriko, baina klasikoa da.

Illehorriak ala beltzaranak?

Beltzaranak.

Egindako azken oparia?

Amari lore sorta oparitu nion mezu batekin eskerrak emateko. Ez dugu nahikoa eskertzen gure amek guregatik egiten dutena.

Eta jasotakoa?

Kolonia, nire urtebetetze egunean.

Data bat?

Ez dut egun bat bereziki atsegin: Gabonak, Santa Isabel eguna...

Mutil eta neska izen bana?

Aritz eta Oihana.

Zein egunkari irakurtzen duzu?

Normalean *DV* eta *Hitza*. Azken hau herriko informazioa asko interesatzen zaidalako.

Gustuko telebista saioa?

Dokumentalakak batez ere. *Natura* eta *La2* kateetakoak.

Bereziki gorroto duzuna?

Telezaborra gorroto dut. Historiako telebistarik okerrenea dugu. Gainera Euskal Herrian ikusten da gehien Tele5.

Pelikula bat?

La fuga de Segovia askotan ikusi dut. Baita *El expreso de medianoche* ere. *Goazen!* ere bai, noski, nire ilobak bertan lan egin baitzuen.

Liburu bat?

Filosofia liburuak atsegin ditut. Bertrand Russell-en *¿Por qué no soy cristiano?* adibidez.

Soinu bat?

Itsasoarenak asko erlaxatzen nau. Izazpira edo Irimora joatea eta ezer ez entzutea ere asko gustatzen zait.

Usain bat?

Banilla, kanela... sukaldeko usainak atsegin ditut.

Janari bat?

Oilaskoa.

Ura ala...

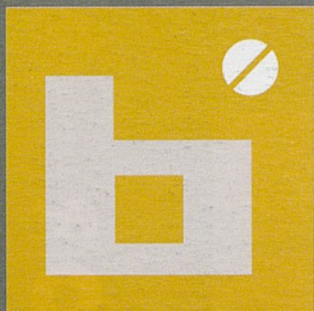
El vino mata lentamente y el agua de repente. Ura orain ari naiz edaten, kiloak kentzeko. Bestela, garagardoa eta gin-tonic bat.

IKER

Ipeñarrieta, 5 - ☎ 943 72 50 75 - URRETXU
Udala enparantza- ☎ 943 79 00 43 - ARRASATE
San Lorenzo, 1 - ☎ 943 53 35 48 - OÑATI

FAGOR

BERGARA
SUKALDEAK AROZTEGIA

300 METRO
KOADROKO
ERAKUSKETA
BERRIA

Egongelak
Logelak
Gazteentzako logelak
Sofak
Armairuak
Koltxoia
Osagarriak